

(Delvis avskriften av original, som är med blyerts).

ACC. N.R. M. 7554:1-15.

Landskap: Småland Upptecknat av: eleven v. Söråsa
Härad: S. Möre Adress: folkskola.
Socken: Söråsa Berättat av:
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spanan o. värfudagen.

H. G. 14
L. u. F. 37.

Skriv endast på denna sida!

M. 7554 - 1

Tranan och Vårfrudagen.

Hemma hos oss brukar vi fira Vårfrudagsafton med att äta vofflor. Vi kalla denna dag för trandagen. På Vårfrusafton brukar vi lägga oss med solnedgången och hänga upp strumporna för att tranan skall lägga med godsaker i dem. Spjället och kakelungsluckorna måste vara öppna för att tranan skall kunna komma in den vägen. Vi brukar få små kycklingar och ägg avvchoklad och mycket andra gotter. Mina föräldrar heta Ellen och Per Uhlin. Min far är byggmästare.

Britt-Marie Uhlin

M. 7554:2

Tranan och Vårfrudagen.

I de trakterna min mormor bodde förekom inte att tranan kom med godsaker eller presenter till barnen. Det var brukligt att man skulle lägga sig tidigt, för att på vårfruafton skulle tranan bära ljus i säng. Att komma först i säng brukade alltid barnen tävla om och den som kom sist i säng fick heta "klämtas". I dessa trakter var det vanligt att man skulle äta risgrynsgröt till kvällsvard, och på vårfrudagen skulle man äta våfflor till eftermiddagskaffet. Vårfruaftons kväll måste all veden varupphuggen, och vedbacken räfsad och fin annas kom tranan gjorde veden så sed^(c) att den inte gick att klyva eller såga. För att skoja med varandra brukades att vårfruaftons kväll lägga bostar, horn, vattenfat, enris m.m. i sängen under lakanet. Att man skulle klä ut sig, eller skriva tranbrev till varandra, förekom inte i dessa trakter.

Den som har berättat detta är min mormor, som är 75 år gammal och har bott i Örsjö.

Bengt Niklasson.

No. 7554:3.

Tranan och Vårfedagen.

Brukar Ni fira vårfedagen eller vårfeafton på något särskilt sätt?

"Farmor har talat om att de brukade fira vårfeafton på ett särskilt sätt. När vaffeafton är så brukade de lägga kruthörn, nystan och fingertutor under madrassen. Sedan på morgonen kalla vi dem för nystas, hornas och tutas."

Har ni något annat namn på dessa dagar t.ex. trandagen? Eller Mariebe-bådelsedag.

Brukar tranan komma med godsaker och presenter till Er någon av dessa dagar?

"Vaffeafton brukar man ge ut godsaker och presenter! Vad kallar Vad kallar ni dessa presenter?"

"Man brukar icke har något särskilt namn på dessa saker eller presenter."

Hur får ni dem?

"När den kvällen är, så så brukar vi hänga upp våra strumpor på sänggaveln."

Lägger tranan dem utomhus eller inomhus?

"Tranan brukar lägga dem inomhus."

Lägger hon dem i strumporna eller under huvudkudden, eller gömmer hon dem på något annat ställe i rummet eller trädgården?

"Hon lägger i strumporna som hänger på sänggaveln eller på väggen."

No. 7554:4.

Vad brukar ni få för presenter?

"Tranan brukar giva kola och choklad och ibland ett litet ris."

Är det någon som klär ut sig och lämnar dem?

"När tranan bär ljus i sängen, så brukar vi aldrig klä ut oss."

Eller kanske någon klär ut sig och låtsa att ni skall få smaka riset?

"Ibland var det en som klädde ut sig och säger att vi skall få smaka riset."

Beskriv hur en sådan person ser ut och vad han har på sig?

"När denne person var utklädd så hade han en gammal tröja, ett par gamla trasiga byxor och ett svart skrapansikte och sedan hade han ett ris i handen."

Skall man lägga sig särskilt någon av dessa kvällar?

"Vårfruaften skulle man lägga sig fätt så tidigt."

Varför skall man göra det?

" Detta skall man göra för tranan bär ljus i sängen."

Brukar ni att tävla vem som komma först i sängen, den dagen och vad gör man med den som kommer sist i säng?

"Ibland brukade vi tävla vem som lade sig först den kvällen men vi hade inget särskilt namn på den, som lade sig sist."

Vad kallar man honom?

"Vi brukar inte kalla honom för någon ting." Här är det ej vanligt att skriva tranbrev till varandra någon av dessa dagar."

Klär ni ut er och springer omkring med dem? "Nej."

Äter ni något särskild mat den dagen. Känner ni till något annat om dessa dagar? Vilket yrke har far?

M. 7554: 5a.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Säll Skands universitet

Solfeminerarhiv Skand

Min farmor är född

och uppfostrad i Torås socken
av södra mör härad.

Torås den 14/9 1941

Vördsamt skone Eriksson.

No. 7554:5

"Han är grovarbetare, men nu ligger han inne på mobilisering och mamma
hon arbetar i hemmet."

Arne Eriksson Sloalycke.

No. 7554:6

Tranan och Vårfrudagen.

Vi brukar ej fira dem dagarna på något särskilt sätt. Hellre icke några andra namn på dem dagarna utom traneafton. Traneafton var det vanligt med presenter. Dessa presenter kallas tranepresenter. Man brukar få den i strumpan. Tranan lägger den inomhus. Tranan lägger den i strumpan. Att någon klär ut sig det förekom inte. På traneafton skall man lägga sig i dagsljus. Det sägs att tranan bär ljus i sängen. Att man skriver trane brev förekommer alldrig. På Vårfrudagen brukar man äta fåflor. Detta har min mor berättat. Anna Jonsson hon är 45 år.

Anne-Marie Jonsson.

M. 7554:7.

Tranan och Vårfrudagen.

Vårfrudagen firar vi som heldag. Vi kallar det trandagen. Trandagen kommer tranan med gott. Vi kallar det trangott. På vårfruafton kommer tranan med godsakerna medan vi sover så vi får dem på morgonen när vi vaknar. Tranan lägger dem inomhus. Hon lägger dem i strumpan, som vi har hängt upp på sängen. Vi får gott som, apelsiner, äpplen, karameller och choklad m.m. Vi hade sed att lägga oss i dagljus vårfrudagen. Man ansåg att det var så långt framskriden på vårdagen att man inte skulle behöva ha lampan tänd. Man lade något i sängen t.ex. nysta. Då fick han heta nystas. På vårfruafton brukade man vända mattorna på den rena sidan. Man brukade öppna spjället så att tranan skulle komma in genom skorstenen. Min pappa är sjöman och är ute på sjön. Och mamma sköter hemmet. Mamma har här berättat för mig och hon vet om tranan och vårfrudagen. Hon är från en plats som heter Oxlehall och heter Frideborg Bondesson, och är 44 år gammal.

Marion Bondesson 12 år.

No. 7554:8

Tranan och Vårfrudagen.

Vårfrudagsafton firar vi som helgdagsafton och Vårfrudagen som helgdag. På kvällen vi lagt oss brukar tranan komma genom spjället i kakelugnen och stoppar ned godsaker eller presenter i strumporna. Här lägger hon dem inomhus. Godsakerna och presenterna lägger tranan alltid i strumporna. Vi brukar få karameller och choklad. Här omkring brukar det icke förekomma att det är någon som klär ut sig. På alla kvällar efter tran-kvällen skall man lägga sig utan att tända någon lampa, ty tranan bär ljus i säng. Innan tranan kommer skall all ved vara huggen annars blir veden så hårt att man knappast kan hugga den, det vill säga den som man har hemma på vedbacken. På Vårfrudagsafton äter man gröt liksom på julafton och på Vårfrudagen äta vi våfflor. Med dessa frågor har min tant hjälpt mig att svara på hon heter Hilma Pettersson.

Gun-Britt Magnusson 12 år.

№ 7554:9

Tranan och Vårfrudagen.

Vi brukar alltid fira Vårfrudagen så, att mamma baka våfflor, särskilt goda den dagen. Natten före trandagen kommer alltid tranan till mig och mina tre systrar med presenter och godsaker. Alltid lägger tranan dem i våra strumpor, som vi hänger upp mycket noga på våra sängar, när vi gå och lägger oss. Då vi vaknar på morgonen, då ligger det alltid choklad och karalmeller, samt någon leksak däri. Någon som klär ut sig, förekommer aldrig här i Forsås. På tranafton lägger vi oss särskilt tidigt, för att tranan skall hinna komma till oss, och inte flyga förbi. Tranbrev brukar vi aldrig skriva till varandra. Min pappa är polisman, fastän han är utkallad till militärtjänstgöring, men tranafton kom han hem och hälsade på oss. När min pappa och mamma voro barn, förekom inte sådana sedvänjor, som vi har nu.

Mairi Andersson 11 år.

Småland
S.Möre hd.
Torsås sn.
1941

K. 7554:10

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Till Lunds Universitets
Folkminnes - arkiv
Lund.

På Eder fräga om ha-
man och värfvadagen för
jag vara följande:

Vi kalla värfvadagen för
kandagen. Sedan kunde
komma till oss med
godskäer på marken till
värfvadagen. Vi kalla det
för kargodt,
Jag kunde få godskäer
na i min skumma, och
den hänger på vängen.
Jag kunde få ageliner,
ryrken och pengor m. m.
Det är ringen som helst
ut sig och lämna dem

N. 7554: 11.

De värfnadskan skall man
lägga sig fridigt.
De värfnadagen åter ni
väfflar.
Min far är jordbrukare,
och heter Sten Svensson.
Och min mor heter
Sjögberg Svensson.

Torvald den 4 april 1947.
Olof Edlund högar
ning, Sjöberg Svensson, 11

Olofs: Sjögbergaren &
Torvald

Torås den 4 april 1941

Till Lunds Universitets

Folkminnes-arkiv

Lund

Ja eder friga om hvarann och
vårfrundagen för jag varit följande
år kalla vårfrundagen för hvar
dagen. Skatten mellan vårfrundagen
och vårfrundagen brukar hvarann k
na med gudsoraker. Jag brukar fö
gudsorakerna i sin skumngva, jag ha
er skumngva på en skat om hvarit
Jag brukar på skatshaktarna och
hvarmitten. Det är ingen som helar
och mig och lämna dem. Ja vårfrun
Bor de som skall man på i vänge m
dan det är givet. Ja vårfrundagen
äker och vårfrun,
Min far på redaktör och heder
skulle elvas. Han har fått och detta
och min farman.

Med utmärkt högsåken
Nils-Harry Elan 10a

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVTill Lunds Universitets
Folkminnes-arkiv.

Sjunde

På Edel friga om
Stanan och veckodagen
för jag vara följande:

Allt kalla veckodagen
för Standagen. Stanan
brukar komma med
godskäres till oss två
månader till veckodagen.
Allt kalla allt för Stangall.
För brukar för den
i Stangan och den
känns två ringen. Jag
brukar för guldsmet.
Kasameller, och pengas m.
Det är ringen som kallar
ut sig och samma den
På veckodagen i kalla

No. 7554:14.

man kopper sig tidligt.
I ai veikvæðagen æðer nu
veðlar.

Men þar ai stýrnun
við þollan og þell
Einn þesson, og min
mor ai skólans þess kindanin
na, og þell þess þess þesson.
Þesson æðer 3 apríl 1941.
Þesson æðer þesson þesson
þesson þesson 10 ai

þesson: þesson þesson.

Torron och varfrudagen.

Vi brukar sig fina varfrudagen
göra mycket sås till sött.

Torron brukar komma till
mig med godissocker och presenter
frondagen. Vi hämnar en
stumpid vid vår säng och
sen när vi vaknar gör morgon
så är det alltid nöjdhetsling
dåri. Torron köper den
inombas. Hon köper den
inderkasterna. Vi brukar få
choklad kramellen sås m. m.

Vi brukar säga oss sått tidigt
den kvällen, då för att Torron
kör och komma in.

Min far är 46 år, hon är
smickare, och mor är 37 år. Mor
har hjälpt mig att vara på
dessa frågor.

Småland
S. Wöre hd.
Torsås sn.
1941.